

Міністерство освіти і науки України
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)
Національна школа публічного адміністрування (Канада)
Варненський вільний університет Чорноризця Храбра (Болгарія)
Гентський університет (Бельгія)
Балтійська міжнародна академія (Латвія)
Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)
Покров Чехінвест s.r.o. (Чеська Республіка)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Україна)
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Україна)
Київський національний університет будівництва та архітектури (Україна)
Державний торговельно-економічний Університет (Україна)
Сумський державний університет (Україна)
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського (Україна)
Ужгородський національний університет (Україна)
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної
академії наук України» (Україна)
Державна установа «Інститут демографії та проблем якості життя
Національної академії наук України» (Україна)
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти (Україна)
Полтавське територіальне відділення Всеукраїнської професійної громадської
організації «Співка аудиторів України» (Україна)
Торгово-промислова палата України (Україна)

ЗБІРНИК

III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «СТАЛИЙ РОЗВИТОК: ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ»

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

05 червня 2025 року

ПОЛТАВА

**Ministry of Education and Science of Ukraine
National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»
Educational and Research Institute of Finance, Economy, Management and Law
(Ukraine)
National School of Public Administration (Canada)
Varna Free University «Chernorizets Hrabar» (Bulgaria)
Ghent University (Belgium)
Baltic International Academy (Latvia)
The International Research Education & Training Center (Estonia)
Pokrov Czechinvest s.r.o. (Czech Republic)
Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine)
National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»
(Ukraine)
V. N. Karazin Kharkiv National University (Ukraine)
Kyiv National University of Construction and Architecture (Ukraine)
State University Of Trade And Economics
Sumy State University (Ukraine)
Lviv State University of Physical Culture named after Ivan Bobersky (Ukraine)
Uzhhorod National University (Ukraine)
Public Institution «Institute for Economics and Forecasting of the National Academy
of Sciences of Ukraine» (Ukraine)
Public Institution «Institute for Demography and Quality of Life of the National
Academy of Sciences of Ukraine» (Ukraine)
Ukrainian Association for Management Development and Business Education
(Ukraine)
Poltava Territorial Branch of the All-Ukrainian Professional NGO «Union of Auditors
of Ukraine» (Ukraine)
Ukrainian Chamber of Commerce and Industry (Ukraine)**

COLLECTION

III International Scientific and Practical Internet Conference

«SUSTAINABLE DEVELOPMENT: CHALLENGES AND THREATS IN CONDITIONS OF MODERN REALITIES»

June 05, 2025

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Poltava

УДК 330.34-021.87”363”:342.77
С 76

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу
Національного університету імені Юрія Кондратюка заборонено

Редакційна колегія:

Онищенко С.В., д.е.н., професор;
Крекотень І.М., к.е.н., доцент;
Глебова А.О., к.е.н., доцент;
Глушко А.Д., к.е.н., доцент;
Гришко В.В., д.е.н., професор;
Карпенко Є.А., к.е.н., доцент;
Кульчій І.О., канд. держ. упр, доцент;
Птащенко Л.О., д.е.н., професор;
Свистун Л.А., к.е.н., доцент;
Чижевська М.Б., к.е.н., доцент;
Чичкало-Кондрацька І.Б., д.е.н., професор.

Сталий розвиток: виклики та загрози в умовах сучасних реалій : матеріали
С 76 III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 05 червня 2025 р. – Полтава :
Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2025. – 387 с.

У збірнику матеріалів Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції розглянуто теоретичні, методологічні й практичні аспекти, виклики та загрози розвитку суб’єктів господарювання та держави в умовах сучасних реалій.

Досліджено теоретичні та практичні аспекти співпраці влади, менеджменту підприємства та громадських інституцій у контексті цілей сталого розвитку. Визначено проблеми та перспективи стабілізації фінансової системи як умова євроінтеграції України. Висвітлено сучасний стан та перспективи розвитку міжнародної економічної діяльності України. Досліджено особливості бухгалтерського обліку, аудиту, контролю й оподаткування суб’єктів господарювання в умовах сучасних реалій, а також окреслено перспективи соціально-економічного розвитку країни в контексті євроінтеграції.

Збірник розраховано на фахівців із фінансів, економіки та менеджменту, працівників органів державної влади й місцевого самоврядування, науковців, викладачів, аспірантів і студентів.

УДК 330.34-021.87”363”:342.77
С 76

*Матеріали друкуються мовою оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори*

ISBN 978-966-616-186-7

© Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Москаленко Д. П.
Науковий керівник – Буряк А.А., к.е.н., доцент
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Зовнішньоекономічна безпека є важливою складовою національної економічної безпеки та визначається здатністю держави протистояти зовнішнім загрозам, ефективно використовувати конкурентні переваги для забезпечення сталого розвитку та збереження суверенітету у прийнятті економічних рішень. В умовах посилення глобалізаційних процесів та російської агресії проти України забезпечення зовнішньоекономічної безпеки набуває особливого значення для національної безпеки держави. Стан, за якого зовнішньоекономічна діяльність відповідає внутрішнім економічним інтересам, мінімізує втрати держави від несприятливих зовнішньоекономічних чинників та створює сприятливі умови для економічного розвитку шляхом активної участі у світовому поділі праці, і є зовнішньоекономічною безпекою України.

Концепція зовнішньоекономічної безпеки передусім відображає спроможність держави захистити власні економічні інтереси у міжнародному просторі, одночасно підтримуючи стабільний розвиток попри зовнішні загрози та слабкі місця. Процес глобалізації докорінно трансформував середовище економічної безпеки держав, породивши водночас безпрецедентні перспективи та комплексні проблеми. З посиленням взаємозалежності країн через торговельні зв'язки, інвестиційні потоки та обмін інформацією, їх економічна безпека тепер невіддільно пов'язана зі світовими тенденціями та стратегічними рішеннями інших держав. Виняткові виклики, зумовлені геополітичним положенням України та глобальними економічними трансформаціями, сьогодні істотно впливають на зовнішньоекономічну безпеку держави. Для об'єктивної оцінки поточної ситуації необхідно всебічно проаналізувати основні параметри зовнішньоекономічної безпеки України. Сучасний стан зовнішньоекономічної безпеки України характеризується наступними особливостями:

1. Критичний вплив військової агресії РФ: військові дії на території України призвели до значних руйнувань інфраструктури, порушення логістичних ланцюгів, скорочення експортного потенціалу та обмеження доступу до світових ринків, особливо через блокування морських торговельних шляхів [1];

2. Трансформація зовнішньоторговельних відносин: відбулася кардинальна зміна географічної структури зовнішньої торгівлі України з переорієнтацією на ринки ЄС та інших розвинених країн. Частка Європейського Союзу в експорті України зросла до понад 60%, що свідчить про поглиблення євроінтеграційних процесів [2];

3. Залежність від зовнішньої фінансової допомоги: значну роль у підтримці макроекономічної стабільності відіграє міжнародна фінансова допомога від МВФ, Світового банку, ЄС та окремих країн-партнерів, що створює як можливості, так і ризики для економічної самостійності;

4. Високий рівень імпортозалежності: Україна зберігає критичну залежність від імпорту енергоресурсів, технологій та інших стратегічно важливих товарів, що підвищує вразливість економіки до зовнішніх шоків [3];

5. Активізація євроінтеграційних процесів: отримання Україною статусу кандидата на вступ до ЄС та початок переговорного процесу відкривають нові можливості для поглиблення торговельно-економічної співпраці, але водночас вимагають структурних реформ для адаптації до європейських стандартів [4].

Аналіз індикаторів зовнішньоекономічної безпеки України свідчить про наявність суттєвих загроз: від'ємне сальдо зовнішньоторговельного балансу; високий рівень зовнішнього державного боргу; значна волатильність обмінного курсу національної валюти; недостатня диверсифікація експорту; низька частка високотехнологічної продукції в

структурі експорту. Аналіз експортно-імпортних операцій за 2014-2023 рр. виявив системний дисбаланс зовнішньоторговельної діяльності, що загрожує економічній безпеці держави. Критичним став період 2022-2023 рр., коли внаслідок російського вторгнення відбулося різке скорочення торговельних операцій, спричинивши дефіцит торговельного балансу, зростання зовнішнього боргу та погіршення інвестиційного клімату. За 2021-2024 рр. зовнішній борг України зріс на 58 млрд. дол. США (47%) – зі 123 до 181 млрд. дол. США. Особливе прискорення накопичення боргу спостерігається з 2022 р., коли квартальні показники почали демонструвати постійне зростання без періодів зниження, досягнувши максимальних значень у 2023-2024 рр [5].

Важливу роль у забезпеченні зовнішньоекономічної безпеки України відіграють міжнародні організації, які допомагають реалізовувати стратегії забезпечення економічної безпеки. Співпраця з міжнародними інституціями не лише забезпечує доступ до фінансових ресурсів, але й сприяє впровадженню міжнародних стандартів і практик у сфері економічного управління [6]. Для підвищення рівня зовнішньоекономічної безпеки України в глобалізованому світі доцільно зосередитись на диверсифікації експорту та розвитку нових ринків збуту, створенні альтернативних логістичних маршрутів, удосконаленні системи експортного контролю, зменшенні імпортозалежності у стратегічних секторах, активізації інтеграції до європейських виробничих ланцюгів, ефективному управлінні зовнішнім боргом та вдосконаленні інституційного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності.

Забезпечення зовнішньоекономічної безпеки України в умовах глобалізації та військової агресії вимагає комплексного підходу, що передбачає як реалізацію внутрішніх структурних реформ, так і активну участь у міжнародних економічних відносинах. Поглиблення євроінтеграційних процесів та диверсифікація зовнішньоекономічних зв'язків є ключовими факторами зміцнення економічної стійкості України у глобалізованому світі. При цьому особливої уваги потребує забезпечення балансу між відкритістю економіки та захистом національних економічних інтересів, що має стати основою державної політики у сфері зовнішньоекономічної безпеки України.

Список використаних джерел

1. Buriak A., Masliy O. Strategic foundations of security-oriented international space: economic, informational and ecological dimensions. *Економіка і регіон*. 2024. №1 (92). С. 281–287. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2024.1\(92\).3341](https://doi.org/10.26906/EiR.2024.1(92).3341)
2. Буряк А.А. Пріоритети ООН у напрямі удосконалення міжнародної інформаційної безпеки. Сталій розвиток: виклики та загрози в умовах сучасних реалій: матеріали II Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 06 червня 2024 р. Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2024. С. 181–182. <https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/17032/1/9.pdf>
3. Buryak, A.A., Makhovka, V.M., & Storozhuk, L.M. (2023). Strategy and mechanisms for implementing the digital economy in the EU and Ukraine as a condition for overcoming the crisis. *Economy and Region*, 2(89), 53–59. DOI: [https://doi.org/10.26906/eip.v0i2\(89\).2934](https://doi.org/10.26906/eip.v0i2(89).2934)
4. Buriak A., Levchenko I. The role of international organizations in the formation of a security-oriented information environment and the implementation of strategies for ensuring the economic and ecological security of Ukraine. *Current problems of sustainable development*. 2024. No 1. Vol. 1. P. 7–12.
5. Ukraine Total Gross External Debt. URL: <https://tradingeconomics.com>.
6. Levchenko I., Buriak A.A. (2023). State support for the development of agriculture for environmental safety and overcoming environmental threats: global experience and realities of Ukraine. *Scientific professional journal "Agrosvit"*, 18, 96–105. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/2068/2093>
7. Onyshchenko, S., Maslii, O., Hlushko, A. (2025). Digital and Economic Security of the State Under Global Threats. In: Dovgyi, S., Siemens, E., Globa, L., Kopyika, O., Stryzhak, O. (eds) *Applied Innovations in Information and Communication Technology*. ICAIIT 2024. Lecture Notes in Networks and Systems, vol 1338. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-89296-7_29